



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. An Intentio Ministri sit de essentiali Sacramenti constitutivo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81978](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81978)

quam fictum, sed omnino reale, & realiter denominans: etenim res esse existentes physice, aut moraliter, & formam proferri, materiam esse institutam, & voluntatem Christi esse formam instituentem, non est quid fictum, sed reale; ergo &c.

92. Quapropter unio partium in huiusmodi concretis, cum non sit intrinseca, sed extrinseca compati, consistens in forma determinante denominationem, non potest esse quid fictum, sed reale; sic vitalis visio est forma, & determinatio ad concretum visum, cognitio vitalis est forma, & determinatio ad concretum cognitum, & sic de cæteris; ergo nihil invenitur, quod sit fictum in constitutione Sacramenti, ac proinde neque quod sit ens rationis, nisi volueris cum Esparza vocare ens rationis improprium denominationem illam proveniente a forma extrinsece denominante compati, de quo non curamus, cum, ut ipse fateatur, talis denominatio sit vere realis propter rationes à nobis propositas, & duntaxat improprie vocetur ens rationis.

93. Fit 3. Si Sacramenta considerentur tam quoad essentiam, quam quoad effectus, continere tria. Primum significat rem Sacram, & non significatur. Secundum significatur, & non significat. Tertium significat, & significatur; quod significat, & non significatur, vocatur à Theologis in hac latissima acceptione Sacramentum; secundum quod significatur, & non significat, vocatur res tantum; quod significat, & significatur, vocatur res, & Sacramentum simul. Quapropter cum gratia sit res Sacra significata per omnia Sacramenta, & ipsa intra Sacramentum non significet aliam rem Sacram, vocatur in omnibus Sacramentis res tantum,

in Baptismo, Confirmatione, & Ordine imprimantibus characterem, materia, & forma, cum non significentur ab aliis, & aliunde significant gratiam, & characterem, dicuntur Sacramentum tantum. Character, qui significatur à materia, & forma, & se ipso significat gratiam, dicitur res, & Sacramentum simul, in Eucharistia species, & verba, quæ non significantur per aliud, & significant Corpus Christi, & gratiam, dicuntur Sacramentum tantum, Corpus Christi significatur per species, & verba, & aliunde significans gratiam, dicitur res, & Sacramentum simul.

In Matrimonio verba contrahentium, quæ non significantur per aliud, & significant consensus internum, & gratiam, vocatur Sacramentum tantum, consensus internum, & vinculum indissolubile dicitur res, & Sacramentum simul, quia significatur per verba, & significat gratiam. In Sacramento Penitentia verba dissolutionis, cum significant gratiam, & non significantur per aliud, vocatur Sacramentum tantum; dolor autem internus ab ipsa significatus, & significans gratiam, vocatur res, & Sacramentum simul. Tandem in Sacramento Extreme Unctionis, verba, quæ significant unktionem, & gratiam, & non significantur, dicuntur Sacramentum tantum, Unctio, quæ significat gratiam, & significatur à verbis, dicitur res, & Sacramentum simul. Exinde bene bene inspiciantur, in eodem Sacramento possunt inveniri plura, quorum quodlibet sit res, & Sacramentum simul, ut bene notavit Bernoldi disput. 5. sect. 4. num. 56. Cæterum non est ut plus immoremur circa acceptionem Sacramenti adeo latissimam.

* *

DISPUTATIO III.

DE INTENTIONE MINISTRI, ET AUCTORE SACRAMENTORUM.

95. **M**inistri Sacramentorum de lege ordinaria sunt soli homines viatores, qui, ut valide conficiant Sacramentum, ea omnia debent apponere, quæ ex Christi Domini institutione ad valorem Sacramenti requiruntur. Non requiri Fidem in Ministro definitum est à Concilio Nicæno, Lateranensi, & tandem à Tridentino sess. 7. cap. 4. de Baptismo per hæc verba: *si quis dixerit, Baptismum, qui oratio datur ab Hereticis in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, Anathema sit.* Ex quo fit, neque requiri Sanctitatem aut probitatem in Ministro ad valorem Sacramenti. Ratio est, quia Sacramenta non habent virtutem ex Fide, aut meritis Ministrorum, sed ex Passione, meritis, & Christi impetratione, neque conferunt gratiam ex opere o-

perantis, sed ex opere operato; requirunt autem in Ministro ad valorem Sacramenti intentio faciendi, quod facit Ecclesia, ut constat ex Florentino citato num. 29. & Tridentino sess. 7. Can. 11. dicente: *si quis dixerit, in Ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem, saltem faciendi, quod facit Ecclesia, Anathema sit.* Exinde gravissima exoritur controversia, pro cuius decisione

SECTIO I.

An intentio Ministri sit de essentiali Sacramenti constitutiva?

Non est quæstio de intentione profertur verba, quæ sunt forma Baptismi, v. g. absolute

absolutionis &c. illa enim intentio constituit eos prolatos sonos in esse verborum, & secundum eam, quam habet significationem ab hominibus; verbum enim, ut cum Philosophis accipitur in presenti, est sonus ab ore animalis prolatus cum intentione aliquid significandi, ac proinde constituit formam in esse formæ, & in esse humanæ significationis, quam Christus instituit in Sacramentum; præsupposita ergo illa intentione quaerimus modò, an intentio Ministri faciendi, quod facit Ecclesia, distincta ab intentione requisita ad constituenda verba secundum humanam suam significationem sit de essentiali constitutivo Sacramenti. Prima sententia affirmat, ita Cardinalis de Lugo, qui primus de hac re cepit dubitare, Arriaga, Bernal, Elparza, & plures R. R. Secunda sententia negat; ita videntur supponere omnes antiqui usque ad Card. de Lugo, plurèsq; post ipsum R. R.

97. Pro resolutione, & clariori veræ sententiæ probatione suppono 1. cum omnibus, duo esse constitutivorum genera valde diversa. Primum est constitutum purè consistens in physica rerum natura. Secundum est constitutum rei purè ad placitum. Sic in ramo assumpto ex voluntate hominum ad significandum vinum venale consideramus constitutum rami, & constitutum signi; constitutum rami stat in materia, & forma rami utriusque unione, constitutivum autè signi stat in ramo tanquam in materia, & voluntate hominum tanquam forma instituyente eo modo, quo vult instituire, & non aliter, idèdque instituyente ad placitum.

98. Suppono 2. modum tendendi volitionis esse identitatum cum ipsa volitione: volitio enim ex se ipsa habet, & non ab extrinseco tendere, & instituire hoc modo, & non tendere, neque instituire alio modo; unde eo ipso suo modo tendendi potest sibi præfigere aliquos terminos, ita, ut ea voluntas se ipsa velit instituire ipsam materiam, & formam in tale signum, quando apponatur ille terminus, quem sibi præfixit voluntas, & se ipsa velit instituire talem materiam, & formam, quando ille terminus non apponatur; quapropter deficiente termino illa voluntas, non quidem per terminum, sed per ipsam erit volitio instituyendo; & quando apponatur terminus, illa voluntas non quidem per terminum, sed per ipsam erit volitio instituyendo, cum per se ipsam, & non per terminum habeat suum modum tendendi; imò cum non sit voluntas instituyendo terminum illum, sed hanc materiam, & formam in signum, terminus ille neque erit de constitutivo signi, neque de constitutivo voluminaris volentis, aut nolentis constituere. Hæc omnia manifestè constabunt à num. 118.

99. Explico modò doctrinam nostram exemplis tum in Philosophia, tum in Theologia clarissimis: ramus appensus ad januam constituitur apud Philosophos in signum vini venalis per voluntatem hominum ita instituentium; ramus exinde, dum erat in agro, non erat signum vini

venalis; dum appenditur ad januam, est signum vini venalis: janua autem non constituitur ab hominibus in signum, sed est purus terminus, quem præfixit sibi illa voluntas hominum, quæ ex suo modo tendendi non vult constituere januam in signum, sed ramum, quando appendatur ad januam, & ex suo modo tendendi non vult constituere ramum in signum, quando non appendatur ad januam: quapropter janua non est de constitutivo signi, sed purus terminus, quem præfixit sibi illa voluntas, ut ramus instituarur in signum. Eodem modo philosophari potest in omnibus signis ad placitum.

Hoc ipsum manifestè apparet in Theologia: 100. voluntas enim Christi instituit in Sacramentum Pœnitentiæ, v. g. actus pœnitentis, & absolutionem Ministri, sed non semper, nisi quando pœnitens est baptizatus, & habet intentionem recipiendi Sacramentum; & qui profert verba absolutionis, est Sacerdos, & habet jurisdictionem: Baptismus autem, & intentio pœnitentis character Sacerdotalis Ministri; sexus virilis, & jurisdictio non sunt de constitutivo Sacramenti, sed sunt termini, quos sibi præfigit voluntas Christi, ita ut ex suo modo tendendi sit volitio instituyendo per se ipsam hanc materiam, & formam, & non aliud in Sacramentum pœnitentis, quando datur illi termini, & sit per se ipsam volitio instituyendo, quando illi termini non datur: sic se habet in Sacramento matrimonii præsentia Parochi, & testium, imò & carentia alterius actualis matrimonii, idèdque suo modo discurrendum in aliis Sacramentis.

Ratio autem horum omnium, ut diximus, 101. est, quia voluntas, cum sit potentia libera volens, cum vult, prout vult, & quando vult, potest sibi liberè constituere, & præfigere aliquos terminos, ita, ut non sit voluntas volens, aut nolens instituire quamcunque materiam, & formam, sed sit volens instituire per se ipsam, & velit esse institutio illius materiæ, & formæ, quæ coexistunt terminis, quos ipsa sibi præfigit, & non sit voluntas, quæ per se ipsam sit institutio illius materiæ, & formæ, quæ non coexistunt terminis, quos ipsa sibi præfigit: sicut enim volitioni existentis physicè assignantur termini physici, qui præfigi debent, ut existat physicè, sic etiam volitioni per se ipsam volenti instituire, quando datur isti termini, & per se ipsam nolenti instituire, quando non datur isti termini, assignandi sunt termini liberè appositi, ut liberè instituat, vel non instituat. Unde sicut illi termini physici non sunt de constitutivo volitionis physicæ, ita illi termini appositi liberè non sunt de constitutivo volitionis volentis instituire liberè. V. n. 111. his positis

102. Affero cum secunda sententia: intentio Ministri faciendi, quod facit Ecclesia, prout contradi distincta ab intentione requisita ad constituenda verba secundum humanam significationem, non est de essentiali constitutivo Sacramenti. Probatum 1. Sacramenta constituuntur

107. Respondebis 3. ex doctissimo Magistro, intentionem Ministri, & reliquos terminos à nobis assignatos non esse de constitutivo essentiali Sacramenti, sumpto Sacramento absolute, & sine reduplicacione; bene verò, si Sacramentum sumatur reduplicativè supra totam denominationem, & actualem Sacramenti. Contra tamen 1. Sacramentum absolute, & sine reduplicacione sumptum, vel est Sacramentum adæquatum, vel inadæquatum? sic enim exculamus ambages verborum: si primum; ergo Sacramentum includens ea omnia, quæ dixi pro adæquato constitutivo, non includit intentionem; ergo intentio non est de essentiali Sacramenti constitutivo.

108. Si secundum; ergo Sacramentum adæquate sumptum in esse Sacramenti includit intentionem Ministri, & ea omnia, quæ requiruntur, ut materia, & forma denominentur institutæ ab institutione Christi, ac proinde Sacramentum Pœnitentiæ adæquate sumptum constituitur ex Sacramento Baptismi, & ex Sacramento Ordinis; sed hoc dici non potest; ergo &c. Probatur min. Si Sacramentum Pœnitentiæ constitueretur ex Sacramento Baptismi, & ex Sacramento Ordinis, quando prædicatur objectivè, sive ut concretum, esset verum dicere: Sacramentum Pœnitentiæ est Sacramentum Ordinis, est Sacramentum Baptismi &c. sicut quando concretum album prædicatur objectivè, est verum dicere, album est subjectum, albedo, & unio, ac proinde Sacramentum Pœnitentiæ non distingueretur realiter adæquate à Sacramento Baptismi, neque à Sacramento Ordinis, neque essent instituta in Ecclesia DEI septem Sacramenta adæquate distincta; quod non bene consonat cum definitione Florentini posita num. 4. & cum definitione Tridentini posita n. 16. ergo &c.

109. Contra 2. Quidquid est de constitutivo Sacramenti realiter, & adæquate sumpti in esse Sacramenti, est significativum, & causativum gratiæ; sed Sacramentum Pœnitentiæ adæquate sumptum in esse Sacramenti non potest significare, & causare gratiam modò, quo significat, & causat Sacramentum Baptismi; ergo Sacramentum Pœnitentiæ realiter adæquate sumptum in esse Sacramenti non potest constitui per Sacramentum Baptismi. Consequentia tenet, & min. patet; quia Sacramentum Baptismi significat, & causat per se gratiam remissionem peccati originalis, quod præstare nequit Sacramentum Pœnitentiæ. Maj. verò probatur; quia Sacramentum realiter adæquate sumptum dicit solum id, quod à Christo institutum est in Sacramentum, & ipsam Christi institutionem; etenim quod à Christo Domino institutum non est in Sacramentum, nequit constituere Sacramentum; sed totum hoc aggregatum est significativum, & causativum gratiæ; ergo &c. Contra 3. quia ex responsione Adversariorum fieret, Sacramentum Baptismi, & Ordinis duplici modo quoad substantiam

am distincto instituta esse à Christo Domino, quod doctrinæ Conciliorum repugnat. Contra 4. quia solum constituit Sacramentum adæquate sumptum secundum totam suam denominationem, & actualitatem institutio Christi, & id, quod institutum est in Sacramentum; sed, ut constat ex Conciliis, quod est institutum, est sola materia, & forma, secus puri termini; quod autem est institutio, est solus actus voluntatis Christi; ergo illi puri termini nequeunt constituere Sacramentum.

110. Probatur 3. nostra conclusio, & simul impugnantur omnes Adversariorum responsiones: si propter aliquam rationem intentio Ministri esset pars essentialis constitutiva Sacramenti, maximè, quia requiritur, ut detur Sacramentum, & ea deficiente Sacramentum deficit; sed ista ratio est nulla, imò est contra doctrinam Conciliorum; ergo &c. Probatur min. Ut detur Sacramentum Pœnitentiæ, quo justificetur impius, est necessaria Fides: absque Fide enim inquit elici supernus dolor requisitus ad Sacramentum Pœnitentiæ, quo justificetur impius, ut ex Scriptura, & Conciliis docent Theologi in Tractatu de Justificatione; sic ad Hebræos 11. *sine Fide impossibile est placere DEO, credere enim oportet accedentem ad DEUM; Joannis 1. dedit eis DEUS potestatem filios Dei fieri his, qui credunt. Sic Tridentinum sess. 6. Cap. 8. Fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere DEO, & ad filiorum ejus consortium pervenire: atqui Fides non est pars constitutiva Sacramenti Pœnitentiæ; ergo &c. Probatur min. ex Tridentino sess. 14. Cap. 3. ubi, postquam enumeravit tanquam partes Sacramenti Pœnitentiæ contritionem, confessionem, & satisfactionem, addit: *hec de partibus, & effectu hujus Sacramenti Sancta Synodus tradens, simul eorum sententiam damnat, qui Pœnitentiæ partes incussos conscientia terrores, & Fidem esse contendunt; ergo &c. Ex dictis**

111. Fit 1. posse dari purum terminum requisitum, ut detur Sacramentum, quin sit pars constitutiva Sacramenti, ut constat ex definitione Tridentini num. superiori. Fit 2. Deficiente intentione Ministri faciendi, quod facit Ecclesia, deficere institutionem hujus materiæ, & formæ, quæ sine tali intentione apponantur, ut manifestè patet ex ipsa institutionis renderia explicata n. 98. Fit 3. in suppositione impossibili, quod maneret hæc institutio materiæ, & formæ, deficiente intentione, supponi etiam, manere Sacramentum, cum Sacramentum nihil aliud sit, quàm materia, & forma, illarumque institutio; at in tali casu volitio institutiva Christi supponeretur mendax, cum supponatur ab Adversariis instituere deficiente intentione, & aliunde dicat, se nolle instituere deficiente intentione. Sic in casu, quo supponeretur manere cognitionem DEI, quæ cognoscit, non repugnare, Petrum existere à parte

rei, & simul supponeretur, Petrum à parte rei repugnare, necessariò sequeretur ex tali suppositione, manere cognitionem DEI falsam, sive ut melius explicem, sequeretur, manere cognitionem DEI veram, & falsam: esset vera, quia cognitio divina ex intrinsicis suis arguit objectum ita se habere, ut ab ipsa dicitur, ac proinde ex intrinsicis suis est vera, & cum aliunde supponatur falsa, est simul vera, & falsa. Pariter volitio institutiva Christi ex intrinsicis suis est verax, & instituit, ut vult, & cum aliunde supponatur instituire aliter, ac vult, supponeretur simul verax, & mendax; ex qua doctrina omnes Adversariorum objectiones facile corruunt.

SECTION II.

Solvuntur Opposita.

112. **O**bjicies 1. ex Florentino citato num. 29. intentio Ministri perficit Sacramentum, ergo intentio Ministri est de constitutivo Sacramenti. Retorqueo argumentum in persona Ministri; deinde Resp. N. consequentiam, quia substantia perficitur per accidentia, materia per formam, potentia per suos actus, anima per gratiam; & tamen accidentia non sunt de constitutivo substantiæ, neque forma est de constitutivo materiæ, neque actus potentia, neque gratia animæ. Imò perfici sumitur in præsentia à Florentino pro eodem, ac per ipsum fieri, loquitur enim in illo textu de causis intrinsicis, & extrinsecis. Unde illa, per quæ fit Sacramentum constitutive, erunt de intrinseco constitutivo Sacramenti, v.g. materia & forma; illa vero, per quæ extrinsecè fit Sacramentum, non erunt de intrinseco illius constitutivo, cum autem persona Ministri, ejusque intentio faciendi, quod facit Ecclesia, se habent ex parte causæ effectivæ, vel ut causa, vel ut purus terminus, ut ex nota sect. præcedenti constat, nequeunt esse de intrinseco & essentiali constitutivo Sacramenti.

113. **O**bjicies 2. Intentio Ministri est unio nebens significationem sacramentalem cum sonis verborum, ergo licet non sit de constitutivo Sacramenti tanquam pars, erit de constitutivo Sacramenti tanquam unio partium. Probat aut. locutio humana, illa scilicet quæ quis proferit secundum significationem impositam ab hominibus, est compositum ex sonis tanquam ex materia, ex significatione imposita ab hominibus tanquam forma, & ex voluntate significandi, quod homines volunt, tanquam unione necente hominum significationem cum sonis, ergo in locutione sacramentali etiam intentio Ministri proferendi verba secundum significationem impositam à Christo erit unio nebens eam significationem cum sonis. Patet consequentia, quia non solum locutio humana est de constitutivo Sacramenti, sed etiam ut Sacra-

mentalis, ac proinde quidquid constituit locutionem in esse sacramentalis, erit de constitutivo Sacramenti.

Resp. N. antec. ad prob. N. antec. quia institutio tam hominum, quam Christi per se ipsam unitur sonis & rei institutiæ absque alia superaddita unione, ut constat ex num. 104. sic institutio rami in signum vini, per se ipsam unitur & in format ramum absque ulla alia unione necente significationem impositam ab hominibus cum ramo; si enim institutio & significatio unitur sonis solum extrinsecè, absque ullo fundamento apponeretur unio superaddita, quod dici nequit in præsentia; intentio ergò Ministri solum habet pro munere imperare exercitium rerum, & verborum pertinentium ad Sacramentum ad significandum, quod Christus instituit, & quod facit Ecclesia; nam licet illa possent imperari per aliud imperium, Christus tamen noluit imperari res & verba nisi sub tali imperio, quo Minister operetur tanquam persona Christi, & ex intentione faciendi, quod facit Christus.

Objicies 3. Promissio, v. g. dandi centum Ecclesiæ, si obtineas salutem, est conditionata, & redditur absoluta per positionem conditionis, & in esse absolute obligantis constituitur per ipsam salutem; sed voluntas Christi instituit materiam & formam in Sacramentum est conditionata ratione intentionis Ministri; ergo constituitur in esse institutionis absolute, & in ratione absolute instituentis per intentionem Ministri; ergo sicut institutio absoluta est de ratione Sacramenti constitutiva, ita intentio Ministri erit de ratione Sacramenti constitutiva. Maj. & conseq. tenent; min. probatur. Institutio non præstat suum effectum, neque instituit materiam, & formam in Sacramentum, nisi sub conditione, quod datur intentionis; ergo est conditionata ratione intentionis, ac proinde per solam intentionem redditur absoluta. Hoc argumentum patitur rationem in omnibus aliis puris terminis.

Respondent aliqui 1. concedendo totum primum syllogismum, & negando secundam consequentiam; quia licet institutio Christi sit conditionata, & reddatur absoluta per purificationem conditionis, nimirum per positionem intentionis Ministri, non constituit Sacramentum id, quo redditur absoluta, sed id, quod absolute redditur; cum autem id, quod redditur absolute, sit institutio Christi, & non Ministri intentio, solum constituit Sacramentum institutio Christi, & non intentio Ministri ad hunc modum, quo, si quis absolvet per hæc verba: si fueris baptizatus, ego te absolvo à peccatis tuis; si pariteris usu rationis, ego te absolvo à peccatis tuis; licet illa absolutio redderetur absoluta per Baptismum, aut per usum rationis, neque Baptismus, neque usus rationis constitueret Sacramentum Penitentia, sed solum forma verbalis absolutionis à Ministro pro-